

Jogcímvédelem jelzálogjog-bekebelezés ellen. Dr. Schuster Rudolf a kétszeres eladás terén ma fennálló bírói gyakorlat ellen támadó kitűnő jogászegyleti értekezésében reá mutat arra, hogy logikus gondolatvezetés esetén a mai bírói gyakorlatnak oda kell vezetnie, hogy a jogcímvédelem alapjául szolgáló gondolat ne csak a tulajdonjog bekebelezés, de a zálogjog bekebelezés ellen is érvényesíthető legyen. Gyakorlatunk, amely a jogcímvédelmi gondolat következeit eddig is egyre terjeszkedőbben már korábban levonta, amikor azt az ajándékozásból eredő igény védelmére is megadta — amelyen felül magánjogi törvénykönyvünk a közszerzeményi igény esetére is érvényesíti a jogcímvédelem gondolatát, egy újabb határozatában levonta azt a konzekvenciát is, amely a logikai kerekdedség okából tényleg bele tartozik a jogcímvédelem gondolatkörébe és a telekkönyvi bekebelezéshez még nem jutott ingatlan vevőinek is, akinek nevére utóbb a tulajdonjog telekkönyvileg is bekebeleztetett, megtámadhatja az ő adás-veteli szerződése után, de még tulajdonjogának bekebelezése előtt keletkezett jelzálogjogot, természetesen azon előfeltételek mellett, amelyeket a jogcím védelmi tan a másodszori eladás tekintetében kifejlesztett. A Kuria P. V. 921—931. számú határozata helyet ad a már telekkönyvi tulajdonossá is vált vevő jelzálogjog törlésére irányuló keresetnek, kiemelve, hogy a kereset nem a telekkönyvi rendtartás 148. §-ban szabályozott törlési kereset, hanem a jelzálogjogi bejegyzés hatálytalanságának megállapítására és ennek következményeként annak törlésére irányuló kereset. A kereset ezen nézetünk szerint helyes jogi minősítése után az ítélet kifejti, hogy a jelzálogos hitelező a jóhiszemű telekkönyviszerzés védelmében csak akkor részesülhet, ha nemcsak a jelzálogjog ügyleti megalapításakor, de a telekkönyvi hatósághoz való beérkezésekor is jóhiszemű. (A Kuria megfelelő tényállási alap híján nem foglalkozik azzal az elképzelhető tényállási variánszal, mi történik azzal a zálogjogi bekebelezéssel, amelyhez való jogügyleti megalapozásakor a telekkönyvi tulajdonos még valóságos tulajdonos a bekebelezéssel szerzett jog után, de még a bekebelezés eszközlése előtt történik az adás-veteli ügylet akként, hogy a vevőnek tudomása van a már korábban adott zálogjogi bekebelezési engedélyről és viszont a hitelező is a zálogjog bekebelezés telekkönyvi keresztülvitelének kérelmezésekor tud az adás-vételről, nézetünk szerint ez esetre a zálogjogi bekebelezés jóhiszemű szerzése ellen irányuló kifogás elhárítható a tulajdonjog-szerzés jóhiszeműsége ellen emelt reprikával. Bővebben azonban erre a kérdésre itt nem térhetünk ki). A fenti

szóval tett nyilatkozatát jegyzőkönyvbe veszi és mindkét esetben felolvassa.

Kérdés már most az, vizsgálandó-e, hogy mily célra és melyik országban leendő felhasználás végett kéri a perenkívüli eskü felvételét, vagy pedig annak felvétele bárhol a külföldön leendő felhasználás céljából minden további nélkül kérelmezhető.

Abból a körülményből, hogy a felet elsősorban arranézve kell megkérdezni, hogy a perenkívüli esküre mely célból van szüksége, nézetem szerint az tűnik ki, hogy a törvény fontosságot tulajdonít annak, hogy a felhasználás helyén a perenkívüli eskü mint bizonyító eszköz érvényes-e, mert ha a felhasználás helyének törvényei ezen bizonyító eszközt nem ismerik, úgy annak felvétele céltalan, joghatállyal nem fog bírni.

A fenti bizonyítóeszközt a magyar polgári perrendtartás sem ismeri. A Pp. különösen intézkedik a tanukról, a felek meghallgatásáról, okiratokról és egyéb szemletárgyakról, mint bizonyító eszközökről. A perenkívüli eskü tehát hazai bíróságok előtt sem képezhet elegendő bizonyítékot.

Amennyiben a felhasználás helyének törvényei a fenti intézményt nem ismernék, és így annak felvétele célravezető nem lenne, úgy nézetem szerint rendelkezésre állanak egyéb eszközök a belföldi bizonyíték megrögzítésére. Ilyen az előzetes bizonyítási kérelem a Pp. 381. §-a értelmében (amennyiben peres eljárásnál lesz felhasználandó). Amennyiben pedig a külföldön az eljárás már folyamatban van, ott terjeszthető elő a kérelem a bizonyítás felvételére és annak teljesítése végett a belföldi bíróság megkeresésére. A külföldi megkeresés teljesítésére azután a Pp. 16. §-a lesz irányadó. Eszerint irányadó a nemzetközi szerződés, ilyenek hiányában a viszonyosság.

A külföldi bírói hatóságok megkeresésének teljesítését szabályozzák az 1909. X. t.-c.-be iktatott hágai nemzetközi egyezmény II. részének 8—16. §§-ai. Intézkedés van itt a tanúkihallgatásra, eskü kivételére, szakértő meghallgatására, bírói vagy szakértői szemlére, kereskedelmi könyvek megvizsgálására és más cselekményekre. Sőt intézkedés van a megkeresés teljesítésének megtagadását illetőleg is.

A perenkívüli eskü bevezetésénél bizonyára leginkább az amerikával való forgalom megkönnyítése lebegett a törvényhozó szeme előtt. Az Egyesült Államok bíróságai és hatóságai előtt ugyanis a perenkívüli eskü (affidavit) elismert és gyakran használt bizonyító eszköz és a nagy távolság folytán a bizonyítékok lerögzítésének más módja akadályokba ütközne és igen sok időt venne igénybe.

S. S.

ily a jogviszony mikénti lebonyolítására tett ajánlat el nem fogadtatik, mindkét fél jogi positiója változatlan marad és az ajánlat egyszerűen meg nem történtnek tekintetik, annak az eddig fennállott jogviszony tartalmára semmi kihatása nincs. Ezek a világos tételek töretlenül élnék is a jogi felfogásban és a bírói gyakorlatban, de csodálatosképen nagy erővel gyökeredzett meg az a szinte babonaszerű közhit, hogy az ügyvéd részéről költségei rendezésére tett ajánlat akkor is köti az ügyvédet, ha az ellenfél az ajánlatot el nem fogadta és az ügyvéd költségei érvényesítése végett perre kényszerülvén nem az ajánlattal közölt kisebb összeget érvényesíti perrel. A Kuria P. VI. 6626/931. számú ítélete teljes élességgel mondja ki, hogy az ügyvédi költség vonatkozóan is fennáll az a tétel, hogy az ajánlat elveszti natályát, ha az ajánlat visszautasításra talál, illetve, ha az kellő időben el nem fogadtatik, úgy hogy az ügyvédet megilleti szabadon az a jog, hogy a perenkívül tett, de el nem fogadott mértéken felül kiegészítse és kereseti kérelmét eredetileg nem követelt járulékokra is kiterjessze. Ezzel a Kuria rendet teremtett e téren és az ítélet alkalmas arra, hogy az eddig az ügyvéddel szemben alaptalanul meggyökeredzett közhit ellenére a helyes jogi felfogás uralomra jusson. Természetesen, bár erről az ítélet aktualitás híján említést nem tesz, a költségek előzetes közlése csak akkor nem köti az ügyvédet, ha a közlés ajánlatszerűen történt, vagyis az ügyvéd a maga igényét véglegesen nem jelölte meg, hanem csak az esetre nyilatkozott hajlandónak a közölt összeget elfogadni, ha a fél a közölt összeget a maga részéről is kifizeti, illetve elfogadja. B. S.

Perenkívüli eskü.

Az 1925. évi VIII. t.-c. 47. §-a intézkedik a perenkívüli esküről. Eszerint, ha valakinek abból a célból, hogy akár ő maga, akár más személy külföldön valamely jogát érvényesítse, vagy megóvja, vagy valamely jogi kedvezményt szerezzen, esküt vagy eskü helyett ünnepélyes fogadást kell tennie, az ilyen perenkívüli esküt (fogadást) járásbíróság, illetve a Te 139. §-a szerint közjegyző előtt teszi le. Az e szakasz értelmében tett esküt (fogadást) az 1878. V. t.-c. XV. fejezetének alkalmazása szempontjából mindig olyannak kell tekinteni, mint amelyet polgári ügyben tettek.

A fenti törvényre vonatkozó rendelet 1. §-a szerint a járásbíróság, illetve a most már a közjegyző a perenkívüli eskü letétele végett előtte megjelent felet megkérdezi, hogy milyen célra van szükség a perenkívüli esküre, azután kikérdezi a Pp. 306. §-ának 1. bekezdésében meghatározott személyi adatai felől. Ezekután a félnek írásban átadott nyilatkozatát átveszi, vagy